

Mine »Kraševski zvir« and zinc smelter in Kuljevčica had a significant role in the development of industry in this part of the Croatia. Trench »Scharley«, as the largest artificial speleological object of mountain Ivančica, managed to survive in its original form, for 150 years, making it the object of interest of many researchers. Observing the genesis of this speleological object, we can say that it was created by human activity after which different karstification processes, started to take place. In the end, subterranean fauna invaded this habitats. Given that it is a mine which was exploited for lead and zinc ore, throughout the time from the start of mining to the present days many researchers have cultivated geology and mineralogy area, while on the other hand, for many years the process of karstification, biospeleology research, measurement of microclimate parameters, protection and regular monitoring is under the jurisdiction of the speleologists. Through this study I tried to capture the chronological sequence of events which are characterized by mining activity, exploration work in the area, the current published scientific papers, as well as more recent unpublished study of Speleological Association »Kraševski zvir« from town of Ivanec.

Međunarodna speleoronilačka ekspedicija »Baračevac 2012«

Tihomir Kovačević - Tihi i Marjan Prpić - Luka (DDISKF)

Međunarodna speleoronilačka ekspedicija »Baračevac 2012« održana je od 29. lipnja do 8. srpnja 2012. To je jedanaesta po redu uspješno održana takva ekspedicija u organizaciji Dinariida - Društva za istraživanja i snimanja krških fenomena (DDISKF). Bazni logor bio je u je Prvom speleološkom domu Republike Hrvatske u Novoj Kršlji. Sudjelovalo je 18 članova, od toga 14 iz DDISKF-a i četiri iz speleološkog društva GBTE iz Mađarske. Vođa ekspedicije bio je Tihomir Kovačević. Ekspedicija je počela već 30. lipnja s istraživanjem i snimanjem na terenu. Njezino se ime nije potpuno opravdalo. Naime, voda u izvoru Baračevcu (koji je trebao biti glavni cilj istraživanja) bila je niska i zamutila se odmah pri ulasku speleoronilaca Frfa i Alena te onemogućići-

la sva daljnja napredovanja. Ponovno je izmjerena dužina od ulaza do prve dvorane. Ona iznosi 38 metara. Za sada smo odustali od detaljnog topografskog mjerenja i ostavili ga za neko drugo vrijeme, kad voda bude veća, brža i bistrija.

Težište je tada usmjereno na istraživanja Jankovića pećine i špilje Adios. Kako smo sa istraživanjima počeli i prije ekspedicije, zatim nastavili za njezina trajanja, a i poslije, o špilji Adios donosimo zasebnu cjelinu unutar članka. Uz rad u špilji Adios, istražene su i nacrtane još tri jame:

1. Puškarića jama. Svojevremeno je bila poznata kao Duboka jama, sada ima samo 5 m. Naime, ona je sada zatvorena »lažnim dnom« za koje bi se moralo uložiti mnogo truda i vremena da se probije.

Sudionici MSRE »Baračevac 2012«

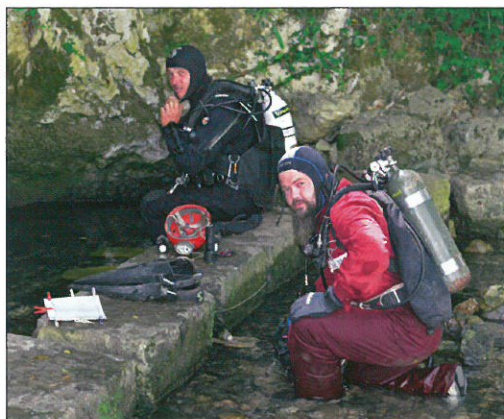

U špilji Adios

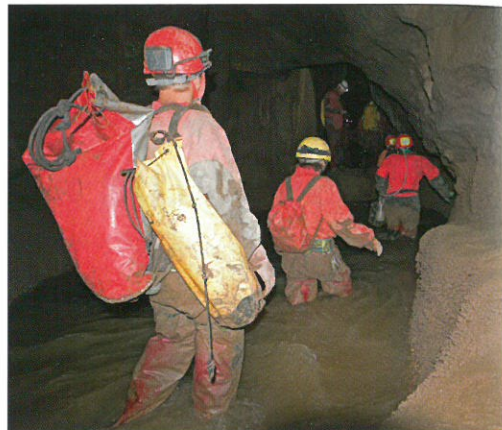
2. Jama Dvije litre znoja. Ta novootkrivena jama nalazi se u šumi na putu prema špilji Adios. Vrlo zahtjevan koljenast jamski objekt, topografski snimljen, ali postoje i mogućnosti daljnjeg istraživanja.

3. Jama pomirenja. Od prije je poznata, naime DISKF ju je istraživao 4. travnja 1987. Međutim, tada je nacrtan samo glavni »bunar«, a sada su topografski snimljeni i neki manji perspektivni kanali.

4. Poskokovoj jami posvetili smo posebnu pažnju sa željom da taj povremeno aktivni speleološki objekt (za većih oborina to je ponor malog potocića) spojimo u sustav Panjkov ponor – Varićakova špilja. Zbog niskog vodostaja i pjeskovito-glinenog dna, ekipa iz Mađarske uporno

Na izvoru Baračevac

Istraživači u špilji Adios

je kopala nekoliko dana i uspjela se probiti oko 100 m od ulaza. Potrebno je još oko 30-ak metara da bi se ušlo u dio u kojem se može komotno provlačiti. Pretpostavka je da kanal ide na »Zeleni sifon« ili »Blatni kanal« u Varićakovoj špilji.

Kao anegdota s ekspedicije ostaje drugi interni naziv ekspedicije »Kokoda ekspediš« (koja, zahvaljujući našem Luki, velikom »ljubitelju« pernate eskadrile ima i dva amblema) - naziv može zahvaliti našim prijateljima Marki i Marijanu Markoviću iz Zagreba koji imaju vikend kuću u Novoj Kršlji. Oni su nam donirali 30-ak živih pilića koje je othranila mještanka Nove Kršlje, baka Sava. Uglavnom, svaki dan bila je svježa piletina na sve moguće načine: juhica, roštiljić, paprikašić, pa opet ispočetka. Zahvaljujemo se obitelji Marković, baki Savi i našem stalnom i glavnom sponzoru »Robić« d.o.o. koji nas je svojim »Zubrom« držao na okupu u teška vremena recesije. Na kraju moramo spomenuti i naš standardni **Speleo taxi**, odnosno braću Stipu i Branka Brajdića te njihov legendarni traktor MT sa »čelestonkama«, bez svjetala i s prilično čudnim sustavom paljenja, bez kojeg bi akcije bile nezamislive. Ovim putem im se zahvaljujemo. Sve u svemu bilo je radno i veselo.

Sudionici MSRE »Baračevac 2012«: Alan, Alen, Beata, Beta, Branko, Dragi, Darko, Erik, Frf, Ištvan, Jani, Luka, Marina, Meli, Ramona, Šljiva, Tihi, Zuky, Željka.

Adios - mala pećina pored Jankovića pećine

Uvod

Za područje Rakovice počinje veliko zanimanje u speleološkom smislu početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća kada tamo prvo dolaze speleolozi SO PDS-a »Velebit«, a malo potom i DISKF-a iz Zagreba. Počinje doba »velikih otkrića« brojnih objekata znatnih dimenzija. Tu svakako spada i špilja Adios. Nekih konkretnih pisanih saznanja o špilji nije bilo, osim usmenih podataka – »čuo sam... nešto malo znam... topografski nacrt postoji, ali je nedostupan...«. Na popisu najduljih objekata u Hrvatskoj nalazila se na 52. mjestu s duljinom od 1087 m pod imenom »Jankovića pećina«, odnosno na jednom drugom internetskom popisu, s istom duljinom, ali naziva »Jankovića pećina (Adios)«.

Upravo putem tih saznanja i »ne saznanja«, speleolozi DDISKF-a odlučili su špilju Adios prvo locirati na terenu, a zatim ponovo detaljno istražiti, od topografskog snimanja do svih ostalih pokazatelja.

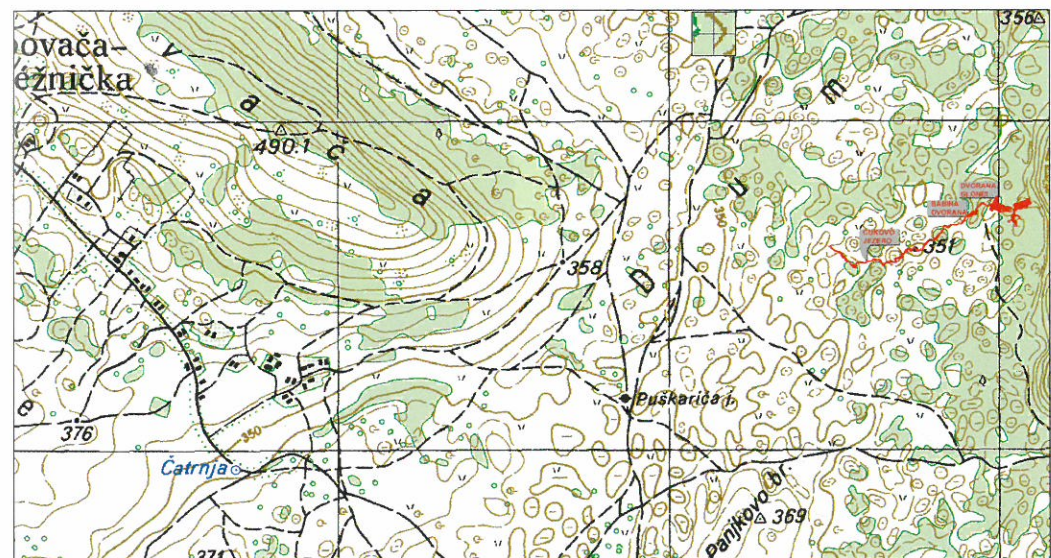
Povijest istraživanja

Na temelju dostupnih podataka iz 1961. godine, kada je ovo područje istraživao SDH, istraživane su i »Janković pećina«, kao i »Mala pećina

kod Jankovića pećine« (to je prvi zapisani naziv današnje špilje Adios). Nacrtnane su obje špilje, ali od špilje Adios samo ulazni dio. Kao zabilješka još stoji da je cijela špilja osvijetljena danjim svjetlom. Daljnji prolaz u špilju Adios nisu našli, ali su ostavili dva upitnika u donjem dijelu na nacrtu, kao perspektive. U zapisima još piše da su te dvije špilje vjerojatno povezane kroz uzak i nizak otvor u jugozapadnom zidu, ali da fizički prolaz nije moguć (Ivo Baučić, SDH, 1961: Speleološki objekti na karti 1:50 000, Gospić 2, str. 26 i prilog br. 20).

Za lokaciju špilja smo saznali od lovaca i od ing. Vlade Božića, od kojeg smo i dobili topografsku kartu s označenim putem. Po pričanju, Adios su je nazvali istraživači SOV-a i Marijan Čepelak krajem 80-ih godina prošlog stoljeća. U speleološkoj literaturi zavedena je s duljinom od 1087 m, ali bez dostupnog nacrtu.

Govorilo se da ju je istraživao i topografski snimio Marijan Čepelak. Prilikom naših istraživanja zaista smo našli niz mjernih točaka urezanih u stijene ili utisnutih u glini. Navodno je bilo i kasnijih istraživanja špilje, poput ronjenja u jezeru za koje se smatralo da je kraj špilje (današnji naziv Čukovo jezero), ali o tome nema podata-

ka u literaturi. Znamo da je u rujnu 2010. u špilji Adios održana »Fosilijada«. Tada je navodno uspostavljen svjetlosni i glasovni kontakt između Jankovića pećine i špilje Adios.

Kronologija novih istraživanja

DDISKF-ova istraživanja možemo podijeliti u tri faze.

Prva faza: lociranje i pregled objekta.

27. svibnja 2012. prvi put dolaze do ulaza u objekt Tihomir Kovačević-Tihi, Marijana Jelić i Tomislav Bačić. Utvrđene su koordinate ulaza (N 44° 57' 36,0'', E 15° 44' 58,1'', nadmorska visina 346 m). Pregledana je velika ulazna dvorana i napravljeno nekoliko fotografija.

Druga faza: Rad u objektu za vrijeme MSRE Baračevac 2012.

U špilju Adios ulazilo se dva puta.

Proširen je otvor u donjem dijelu dvorane. Pregledom gornjih dijelova Prve dvorane došlo se do jama između prve dvije dvorane, a u Prvoj dvorani Luka je pronašao ulomke keramike koji su predani Arheološkom muzeju u Zagrebu.

Arheologinja Maja Bunčić datirala ih je nakon stručne obrade u drugu polovicu 14. stoljeća – kasni srednji vijek.

U akciji su sudjelovali Marijan Prpić-Luka, Hrvoje Dragušica, Darko Višek, Marijana Jelić i Tihomir Kovačević-Tihi.

Sljedeći dan prošli smo između jama i spustili se u Drugu dvoranu (poslije zbog velikih kamenih blokova prozvanu »Dvorana glonđi«). Tu nas je dočekalo veliko iznenađenje kad smo iz »Dvorane glonđi« blatnim kanalom došli do »Blatnog jezera« i začuli šum vode te shvatili da je Adios velik i aktivan vodeni objekt, u ovom dijelu sličan nekim dijelovima Nove Panjkove – »Maliganovoj dvorani« i »Paklu«. Oduševljenju nije bilo kraja, znali smo da je to objekt po našoj mjeri. (Nije nam jasno zašto je tako dugo bio »zatajen« u speleološkim krugovima?!) Frf i Alan otišli su dalje, prelazeći »Blatno jezero« bočno po stijeni. Po povratku su saopćili da špilja ide dalje. Prošli su najprije preko saljeva, zatim preko ponorne zone potoka koji teče špiljom i na kraju stigli do jezera gdje su na svoje iznenađenje pronašli

Ulazni dio špilje Adios

Uron u Čukovo jezero

»žuti« safe-line uglavljen u stropu. Na stijeni prije jezera primijetili su oznaku točke 187, vjerojatno Maliganovu. Usput su u jezercima primijetili nekoliko potpuno bijelih ribica.

U akciji su sudjelovali Tihomir Kovačević-Tihi, Marjan Prpić-Luka, Alan Kovačević, Tomislav Flajpan-Frf, Darko Višek, Beata Prpić, Melita Kovačev, Marijana Jelić i Hrvoje Dragušica.

U akciji 7. srpnja 2012. zajedno s mađarskim speleolozima iz GBTE (Istvan Vajda, Zoltan Janosz Huszar, Erik Zadori i Ramona Szigetlak) transportirana je ronilačka oprema za dva ronilaca do Čukovog jezera. Akcija je snimana foto i video opremom (Luka i Zuky). Frf i Alan krenuli su ronjenjem istražiti jezero u kojem je bio safe-line. Jezero je dugo 13 m, a plivajući/roneći lagano po površini i osvjetljavajući dno, na samom njegovom kraju uočili su ono što je promaklo prijašnjim istraživačima – velik kanal, skriven od pogleda s početka jezera, kojim se špilja Adios nastavlja.

Javili su ostalima da nema nikakvog sifona i da špilja ide dalje. Njima dvojici priključio se i Luka te su zajedno plivajući otišli u istraživanje novih i neotkrivenih dijelova. Pravi sifon pronađen je 40-ak metara dalje. Iznad njega primijetili su prostore u gornjem dijelu kanala, popeli se 15-ak metara i došli u pravi labirint! Kanali na sve strane, lijevo, desno, gore, dolje...! Svaki kanal u koji su ušli opet se nastavlja na sve strane. Tako su prelazili dio po dio iznad rupa i bez priječenja istražili nekih stotinjak metara kanala, a zatim se, vođeni glasovima ekipe koja ih je čekala, spustili u glavni kanal prije Čukovog jezera.

Nakon toga je Frf prospekcijski uronio u pravi sifon i kroz dosta uzak i zafrknut podvodni ulaz odronio 30-ak metara koliko je imao safe-linea kod sebe. Po izronu je izvijestio da mu se čini kako bi tu mogao biti kraj sifona.

Osim tog uskog ulaza, još smo doznali da je sifon izrazito blatani i mutan. Opći dojam - da smo se našli u zanimljivom i perspektivnom objektu i to u dijelu u kojem do sada nitko nije bio - držao nas je u sljedećim tjednima nakon ekspedicije pa smo intenzivno nastavili akcije u špilji Adios.

Treća faza: rad u objektu poslije MSRE Baračevac 2012.

Od 29. srpnja sve je akcije vodio Marjan Prpić-Luka, koji je topografsko snimanje špilje Adios započeo iznova.

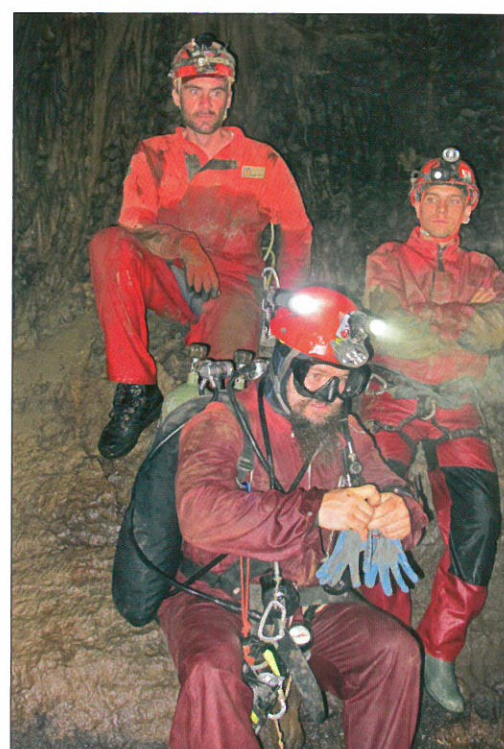
29. srpnja fotografirane su bijele ribice (Damir Zurub, Ana Wild i Davor Ostrman).

24.-26. kolovoza nastavlja se topografsko snimanje, ali i ronjenje u pravom sifonu. Blizu mjesta gdje je ranije pronašao keramički čup, Luka je našao i alatku nepoznate namjene i starosti. Tražeći po internetu naletjeli smo na stranice na kojima se prodaju razni antikviteti, gdje uz sliku jednoga takvog predmeta piše da je riječ o britvi iz rimskog doba. Pravu procjenu opet će dati stručnjaci iz Arheološkog muzeja u Zagrebu.

25. kolovoza Frf i Elvir transportirali su dvobocnik do sifona. Sljedeći dan su Frf, Elvir, Petra i Marko došli do sifona; Luka, Beata, Meli i Tamara topografski su snimili sve do ulaza u Dvoranu glonđi. Sljedećeg dana, 26. kolovoza Frf je samostalno preronio sifon i procijenio ga na 40-

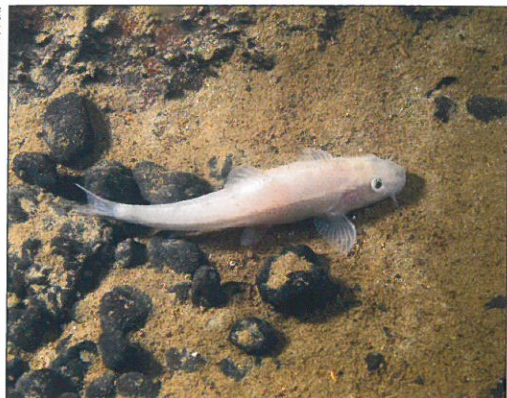

Uz Čukovo jezero u špilji Adios

Ronilci kod Čukovog jezera u špilji Adios

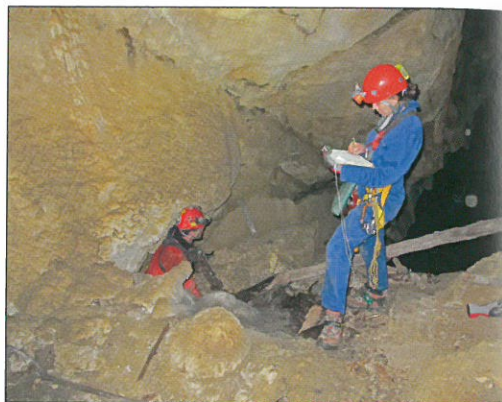
Bijela ribica

50 m duljine. Iza njega prošao je još stotinjak metara novog »vodenog« kanala! Sifon je u čast svom djedu nazvao Iveljin sifon.

U akciji su sudjelovali Marjan Prpić – Luka, Beata Prpić, Tomislav Flajpan – Frf, Melita Kovačev, Darko Višek, Elvir Lelić, Marko Studen, Tamara Srbić i Petra Kovač Konrad.

1. i 2. rujna – nastavak topografskog snimanja špilje od Dvorane glondi do Babine dvorane (nazvane tako zbog jednog jedinog stalagmita u dvorani, ali vrlo specifičnog oblika). Krenuli smo u akciju po velikom pljuskui i grmljavini, tako da smo u jednom trenutku napustili željeznu prikolicu traktora i čekali sa strane dok se oluja ne smiri. Nitko se nije usuđivao uzeti dvobocnike po toj zvučnoj i svjetlosnoj kanonadi.

Alan i Frf topografski su snimili Iveljin sifon. Ukupna duljina sifona je 42 m, duljina potopljenog dijela 35 m, prosječna širina između 1,5 i 5 m, a prosječna dubina od 1 do 6,5 m. Iza sifona topografski su snimili 110,5 m novog kanala

Jama pomirenja

i došli na drugi sifon. Pregledali su drugi sifon i zaključili da je kratak i da se može roniti. Također su pregledali još neke sporedne kanale, a zatim preonili drugi sifon dubine 2 m i ne veće duljine. Zatim su prošli još nekih 100 m novog kanala do trećeg sifona. Zaronili su i u taj treći sifon oko 30 m daleko. Zbog loše vidljivosti odnosno nailaska mulja s uzvodne strane (vjerojatno zbog obilne kiše na površini) i zbog umora ronjenje je zbog sigurnosti ostavljeno za neko drugo vrijeme.

U toj akciji ulovljene su tri bijele ribice koje su predane biospeleologu mr. sc. Romanu Ozimecu na determinaciju. On ih je prosljedio dr. sc. Marcelu Kovačiću iz Prirodoslovnog muzeja u Rijeci, koji ih je taksonomski odredio.

Sa sigurnošću se može reći da u sustavu obitavaju najmanje tri vrste riba, od kojih su dvije potvrđene skupljenim primjercima, dok je treća vrsta pretpostavljena na osnovi fotografija snimljenih in situ. Radi se o sljedećim ribama:

Krkuša (*Gobio obtusirostris* Valenciennes, 1842)

Krkuša je naša autohtona vrsta iz porodice šarana (Cyprinidae). Naraste do 20 cm uz težinu do 220 g. Nastanjuje bistro i hladne brzo tekuće rijeke s pješćanim ili šljunčanim dnom, ali ponekad obitava i u mirnim vodama. Hrani se ličinkama kukaca, mekušcima i račićima. Proširena je po većem dijelu Europe i Azije. U Hrvatskoj obitava u svim rijekama dunavskog sliva. Primjerci skupljeni u špiljskom sustavu Adios pokazuju slabiju obojenost (pigmentiranost).

Regionalni IUCN status: najmanje zabrinjavajuća (LC)

Pijor (*Phoxinus phoxinus* Linnaeus, 1758)

Pijor je naša autohtona vrsta iz porodice šarana (Cyprinidae). Naraste obično 8-10 cm, iznimno i do 14 cm. Živi u hladnim čistim vodama s pješćanim i kamenitim dnom, a hrani se vodenim

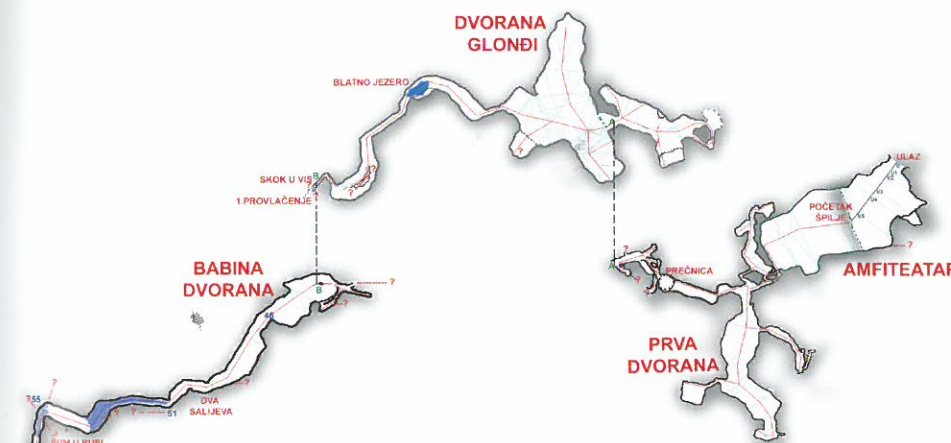
biljem i vodenim beskralježnjacima, ponajviše račićima i ličinkama kukaca. Proširen je po cijeloj Europi i većem dijelu Azije. U Hrvatskoj obitava u svim rijekama dunavskog i jadranskog sliva.

Regionalni IUCN status: najmanje zabrinjavajuća (LC)

Potočna mrena (*Barbus balcanicus* Kotlík, Tsigenopoulos, Ráb & Berrebi, 2002)

Potočna mrena je naša autohtona vrsta iz porodice šarana (Cyprinidae). Naraste do 30 cm uz težinu do 250 g. Obitava u bistrim vodama s pješćanim i kamenitim dnom, a hrani se vodenim beskralježnjacima i vodenim biljem, dok odrasle mrene jedu ikru i mlađ drugih riba. Proširena je od granica Francuske i Španjolske na zapadu, sve do Rumunjske, Ukrajine i Poljske na istoku. U Hrvatskoj nastanjuje pritoke Save i Drave, te Kupu i njezine pritoke.

Regionalni IUCN status: osjetljiva (VU)

ADIOS

Prikaz istraživanja srpanj - listopad 2012.

Topografski snimili:

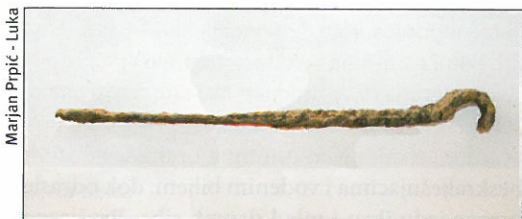
Do sifona: Marjan Prpić, Beata Prpić, Melita Kovačev

Od sifona: Alan Kovačević, Tomislav Flajpan

Nacr i računalni prikaz: Marjan Prpić

Predmet pronađen u špilji »Adios«

U akciji su sudjelovali još i Davor Ostrman – Oskar, Ana Wild, Beata Prpić, Melita Kovačev i Marjan Prpić Luka.

6. listopada Luka, Beata, Melita i Frf nastavljaju topografski snimati Adios. Bila je to kratka jednodnevna akcija.

Snimljen je mali kanal u »Dvorani glondi« u Babinoj dvorani, kao i gornji kanal na sjevernoj strani, ali je ostavljen velik upitnik – još jedan kanal iznad njega. Vode je bilo najviše do sada. Putem prema sifonu nađeni su novi upitnici, nije snimljen paralelni kanal (gornja etaža) nad glavnim kanalom, odmah na početku vode, iza dva velika saljeva. U jednom dijelu, na »zavoju«, uočen je upitnik s lijeve strane gore, rupa kroz koju se čuje jak šum vode. Nešto prije »Čukovog jezera« naišli smo na veću koloniju šišmiša. Prostor u kojem se nalazi podsjeća na labirint iznad sifona. Šišmiša je bilo, procjenjujemo, više od pedeset, a po smradu u vodi kao da ih je četiri puta toliko. Pretpostavljamo da je tu negdje izlaz. U svim dosadašnjim akcijama susretali smo po jednog šišmiša, pa nas je ova-ko velik broj iznenadio.

U jednom dijelu kanala Frf je otkrio potočić s toplijom vodom. Mjerena temperatura vode u čitavom kanalu je 10-11 °C, a na tome mjestu 13 °C.

Iako smo željeli u ovoj akciji topografski snimiti cjelokupnu duljinu glavnog kanala do Iveljinog sifona, bili smo zbog umora, Beatine prehlata

de i Frfovog ozlijeđenog koljena (nije speleološka ozleda) prisiljeni prestati s mjerenjem na kraju Čukovog jezera.

Do sada smo topografski snimili oko 960 m i ostalo nam je dijelova u kojima su zamijećene Čepelakove točke, ali nam je isto tako ostalo sporednih kanala za koje znamo da nisu mjereni i da u njima još nitko nije bio. Zbog toga u zbrajanju ukupne duljine špilje Adios za sada polazimo od prethodno objavljene duljine od 1087 m, na to dodajemo topografski snimljen Iveljin sifon i kanal iza njega u ukupnoj duljini od 152 m, čime ukupna duljina špilje Adios sada iznosi 1239 m i ona je pomaknuta na 46. mjesto u popisu najduljih špilja Hrvatske.

Nešto o imenima dviju špilja – Jankovića pećine (Jankove pećine) i Male pećine pokraj Jankovića pećine (Adios)

Na službenom popisu najduljih speleoloških objekata (izvor: spelologija.hr) na 52. mjestu se navodila Jankovića špilja s duljinom od 1087 m, a na drugom, nešto starijem popisu, na 31. mjestu i s istom duljinom nalazi se »Jankovićeve špilja (Adios)« (izvor: http://public.carnet.hr/sdk/zin/spiljehr_.htm).

Već na početku treba raspraviti i usaglasiti nazive špilja, a onda i njihove duljine.

Duljina Jankovića pećine iznosi samo 35 m (izvor: zapisi istraživanja SDH-a), a riječ je o špilji utvrđi koja se nalazi u kanjonu rijeke Korane. U istim se istraživanjima špilja pored Jankovićeve pećine (danas poznati Adios) navodi kao »**Mala pećina pored Jankovića pećine**«.

U razgovoru sa starijim žiteljima ovog kraja doznali smo da su davno prije u osnovnim školama bile organizirane i posjete špilji utvrđi ili Jankovića pećini, s tim da je tada njen naziv (i očigledno pravi naziv) bio – **Jankova pećina**.

Malu špilju pored Jankove pećine vjerojatno su nazvali Malom istraživači SDH-a u šali, s obzirom na ogroman ulaz; nakon istraživanja Marijana Čepelaka, prije njegova iseljenja u Španjolsku, prozvana je »**Adios**«.

Kao zaključak, koji smo iznijeli i na ovogodišnjem Skupu speleologa Hrvatske, predlažemo da se ubuduće u speleološkoj literaturi ovi objekti dalje vode kao **Jankova pećina** duljine 35 m i **ADIOS** duljine 1239 m, a prema zadnjim istraživanjima i postojećim nacrtima.

Zaključak

U vrlo uspješnom istraživanju špilje Adios skupljeni su vrijedni podaci.

- Špilja Adios jedan je od većih speleoloških objekata na rakovičkom području.
- Objekt se sastoji od fosilnog i aktivnog dijela, a pripada razvedenom tipu špilje; ima nekoliko velikih dvorana, brojne jame, kanale na sve strane i aktivan vodeni tok. Sifon iz kojeg izvire potok i ponorna zona, u koju nakon više stotina metara ponire, špilju svrstava u protočni tip, poput Rokine bezdane, Mijatove jame, Jopićeve špilje i dr. U jezerima su registrirane potpuno depigmentirane ribice, ali i pigmentirane. To upućuje na zaključak da je vodeni tok u špilji povezan s nekim nadzemnim vodama koje za velikih voda poniru u njega. Nameće se zaključak da je to najvjerojatnije voda rijeke Korane, koja se gubi desetak kilometara uzvodno, a pojavljuje se ponovo na Gavranića vrelu nedaleko od špilje, dok dio vode podzemnim putom prolazi do špilje Adios i izlazi na nekom nizvodnom izvoru na Korani. To će se morati dokazati bojanjem.

- Prikupljeni su uzorci kornjaša, ribica i račića i sav je biospeleološki materijal predan na determinaciju.
- Špilja je temeljito fotografirana i video snimljena.
- Pronađen je veći broj ulomaka glinenog čupa i metalnih predmeta.
- Ronjeno je u tri sifona i »Kvazi sifonu«, tj. u danas znanom Čukovom jezeru.

Na kraju treba upozoriti na opasnosti kojih ima na ovom terenu – teren je miniran! Naime, širok dio uz rijeku Koranu označen je na minski kartama kao minski sumnjiv. Istražujući u ovom dijelu Kršlje dobivali smo informacije da je miniran samo kanjon Korane, i to uz samu rijeku, pa čak i da ni tamo nema mina. Znamo da su se sudionici Fosilijade spuštali niz kanjon, po izohipsi ulazili u Jankovu pećinu i došli do same Korane. Unatoč tome, prilikom naše akcije u kojoj smo se htjeli spustiti do Jankove pećine, odmah uz rub kanjona jedan je od sudionika istraživanja skoro stao na poteznu protupješačku minu (*sve je dobro prošlo – jer da nije već bi se pričalo o tome*).

Dakle, svima na znanje i na oprez.

International cave diving expedition »Baračevac 2012«

International cave diving expedition »Baračevac 2012« took place from the 29th of June to the 8th of July 2012. It was the 11th international cave diving expedition organized by DDISKF. The base camp was in the First Croatian speleological shelter in Nova Kršlja. Participants were 18 members of DDISKF and GBTE from Hungary.

They explored Puškarića jama, Dvije litre znoja, Jama pomirenja and Poskokova jama. They also dived in the Baračevac spring. But the focus was on re-exploring and re-surveying the Adios cave. In the Adios cave they dived through two sumps and explored another 152 m. The total length of the object is now 1239 m.